
Fra: Frank Jacobsen [mailto:Frank.Jacobsen@fiskeridir.no]

Sendt: 9. oktober 2014 14:49

Til: Postmottak KLD

Emne: Offentlig høring - Utkast til forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover

Klima- og miljødepartementet
PB 8013 Dep

NO-0030 Oslo

Saksbehandler: Sonja Elin Kleven Jakobsen

Telefon: 40612681

Seksjon: Fiskeridirektøren

Vår referanse: 14/9542

Deres referanse:

Vår dato: 09.10.2014

Deres dato:

Att:

OFFENTLIG HØRING - UTKAST TIL FORSKRIFT OM MILJØVURDERINGER AV TILTAK ETTER SEKTORLOVER

Fiskeridirektoratet viser til Klima – og miljødepartementets forslag til forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover med høringsfrist 10. oktober 2014.

Bakgrunnen for høringen er blant annet at endringer i departementsstrukturen har ført til at KLD nå er ansvarlig for konsekvensutredninger av tiltak og planer etter sektorlover, og KMD er ansvarlig for konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven, og at de respektive departementene derved har utarbeidet hvert sitt forslag til forskrift om konsekvensutredning innenfor sitt ansvarsområde. Det har også vist seg behov for revidering av ulike bestemmelser på grunn av manglende implementering av EU direktiv, nasjonalt begrunnede behov for endringer.

Klima- og miljødepartementet skriver i sitt høringsbrev at høringsinstansen med fordel kan gi en samlet uttalelse til disse sakene. Fiskeridirektoratet vil gi en samlet uttalelse til disse to forskriftene, og det vil fremgå av uttalelsen om uttalelsen er til "planforskriften" eller til "forskrift om miljøvurderinger".

Fiskeridirektoratet vil bemerke at noen av endringsforslagene også ble hørt i 2012. Det gjelder blant annet spørsmål om bortfall av størrelseskriteriene for vedlegg II-tiltak og vurderingskriterier om områders sårbarhet, naturens tålegrense, kumulative virkninger og samlet belastning vurderinger. Vi viser til Fiskeriforvaltningens uttalelse til disse endringsforslagene i 2012.

I det følgende vil vi først kort kommentere endringene i "planforskriften", deretter kommer noen lengre kommentarer til " forskriften om miljøvurderinger".

Kommentarer til endringer i "planforskriften".

Planprogram (§5)

Det er foreslått en ny bestemmelse i første ledd som innebærer at det ikke er krav til planprogram for planer etter forskriften § 3 bokstav c. Dette er reguleringsplaner som gir grunnlag for utbygging av tiltak nevnt i vedlegg II.

Det heter i forslaget at "*de aktuelle reguleringsplanene vil gi grunnlag for mindre tiltak, og mulige konflikter for slike tiltak er avgrenset*". Dette kan være tilfelle for mange tiltak, men for noen tiltak som omfattes av vedlegg II, er det langt fra tilfelle. Særlig gjelder dette nr. 11, k) *Større deponier for masse på land og i sjø*. Vi viser her til reguleringsplan for Nussir og Ulveryggen i Kvalsund kommune og reguleringsplan for utvinning av Rutil i Engebøfjellet i Naustdal kommune. For denne type tiltak, som har store konsekvenser for miljø og samfunn og har et høyt konfliktpotensiale, bør det ikke være unntak for krav til planprogram. Vi foreslår derfor at tiltak som gjelder større deponier for masse på land og i sjø oppføres i konsekvensutredningsforskriftens vedlegg I, jf § 2 f) i gjeldende forskrift.

Nasjonalparker og verneområder.

Nasjonalparker og andre større verneområder større enn 500 km², og andre verneområder større enn 250 km² skal konsekvensutredes dersom planene fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet. Det framgår at myndighetene skal vurdere om denne bestemmelsen skal utgå eller utvides til å omfatte andre hensyn enn primærnæringene og reiseliv. Slik denne bestemmelsen er utformet er den lite tilfredsstillende. Det betyr for eksempel at vesentlige endringer for akvakultur eller annen aktivitet egentlig ikke skal vektlegges som grunnlag for vurdering av KU for områder mellom 250 og 500 km². Fiskeridirektoratet region Nordland har bl.a. støttet på denne problemstillingen i forbindelse med utredning av marine verneområder, jf. kandidatområdet Tysfjord.

Vi tilrår at denne bestemmelsen endres slik at all bruk av området skal legges til grunn ved vurdering av om det er nødvendig med KU eller ikke.

Kommentarer til endringer i "forskriften om miljøvurderinger".

Fiskeridirektoratet vil for det første stille seg positive til en forenkling av saksbehandlingsprosessen for KU- forskriftene. Når det gjelder kriteriet om at tiltakshaver i første omgang selv skal vurdere om tiltaket trenger KU vurdering, er vi positive til at tiltakshaver må tenke gjennom, og dokumentere effekten av det omsøkte tiltaket hun har

planer om å gjennomføre. Vi mener at disse endringene kan føre til en likere og bredere behandling av saker og planer etter sektorlover.

Vedlegg II-tiltak.

Endringsforslaget begrunnes i nasjonale ønsker om forenklet behandling, og EUs krav om fjerning av størrelseskriteriene som sies å komplisere regelverket.

Forenklingen består av en ny modell for behandlingen av vedlegg II-tiltak, jf. forslag til ny § 3. Forslaget innebærer at vurderingen av om et vedlegg II-tiltak kan få vesentlig virkning for miljø eller samfunn, skjer som en del av den ordinære søknadsbehandlingen og ikke som en forutgående prosess som forutsatt etter gjeldende bestemmelser.

Fiskeridirektoratet ser at størrelseskriteriet for akvakultur er tatt bort. Tidligere het det *"Større akvakulturanlegg og settefiskanlegg for mer enn fem millioner settefisk"*. Nå heter det *"intensivt fiskeoppdrett"*. Det er ikke ført opp noe størrelseskriterium for matfiskeoppdrett i sjø i dag i selve forskriften. Et størrelseskriterium framgår imidlertid av Fiskeridirektoratets retningslinjer til gjeldende forskrift, jf brev fra Fiskeridepartementet av 29.09 2005. Det heter at *"Som hovedregel anses et anlegg større enn 3.600 tonn MTB å være omfattet av kriteriet "større akvakulturanlegg" i forskrift om konsekvensutredninger § 3 nr 2 bokstav i. Anlegg med en konsesjonsbiomasse på 3 600 tonn MTB eller mindre omfattes som hovedregel ikke av kriteriet"*. Det skal likevel foretas en skjønnsmessig vurdering av forskriften § 4 og forholdene ved lokaliteten selv om omsøkt produksjon er mindre enn 3 600 tonn. Ved forvaltningsreformen som ble iverksatt i fra 1.1. 2010 ble ansvaret for saksbehandling ved tildeling av lokaliteter for oppdrett overført fra Fiskeridirektoratet til fylkeskommunene. Samtidig ble innsigelsesmyndigheten for akvakultur samt oppgaven som ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger av akvakultur overført. Disse retningslinjene er så langt vi kjenner til videreført av fylkeskommunene.

Akvakulturloven § 10 er en miljønorm som stiller strenge krav til at *"Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte"*. Ved tildeling av tillatelser etter akvakulturloven bestemmer akvakulturloven § 6 første ledd, bokstav a at tillatelse til akvakultur kan gis dersom: (...)det er *"miljømessig forsvarlig"*(...). Dette er en omfattende vurdering som stiller krav til dokumentasjon av miljøpåvirkninger anlegget kan tenkes å få på og rundt den planlagte lokaliteten. Kravene er i utvikling, og vil stadig forbedres, og grunnlaget for tildelingsmyndigheten til å vurdere krav om KU blir stadig bedre.

Fiskeridirektoratet er enig i at det er naturlig og riktig at vurderingene av om et vedlegg II-tiltak kan få vesentlig virkning for miljø og samfunn, tas gjennom den ordinære saksbehandlingen, og ikke som eget løp i forkant. Det vil bli en naturlig del av vurderingstema i forhold til *"miljømessig forsvarlig kriteriet"* i akvakulturloven, og vil føye seg

inn i rekken av miljøvurderinger, som i tillegg til miljøvurderinger etter akvakulturloven, også gjøres etter naturmangfoldloven etc.

Imidlertid er vi skeptiske til begrepsbruken "intensivt fiskeoppdrett". I utkastet til ny forskrift foreslås at "Større akvakulturanlegg og settefiskanlegg for mer enn fem millioner settefisk" endres til "Intensivt fiskeoppdrett". Det fremstår som uklart hva som vil omfattes av begrepet "Intensivt fiskeoppdrett" og hvorvidt dette innebærer et nytt størrelseskriterium eller om det har med andre egenskaper ved tiltaket å gjøre. Videre kan det være uheldig å innføre et nytt begrep som ikke er å gjenfinne i det eksisterende regelverket på vårt område. Av høringsnotatet fra Klima- og miljødepartementet punkt 2.3 Vedlegg II-tiltak – forenklet behandling og bruk av størrelseskriterier følger det på side 8 at:

Et sentralt punkt i diskusjonene med ESA har vært bruk av størrelseskriterier for tiltak nevnt i vedlegg II. Til nå er det lagt til grunn at det er anledning til å sette slike kriterier for å avgrense omfanget av annex II-tiltak som må underlegges en screening, dvs. vurdering i forhold til kriteriene for vesentlig virkning i gjeldende § 4.

Videre nevnes det at det i gjeldende forskrift er gitt slike kriterier særlig for tiltak etter annet lovverk, blant annet akvakulturloven. Om bakgrunnen for at dette nå foreslås endret skriver KMD nederst på siden at:

ESA har imidlertid, som påpekt overfor, gjort det klart at størrelseskriterier ikke kan opprettholdes uten at de kombineres med andre kriterier. Og på bakgrunn av en lengre prosess med ESA om dette synes det klart at ESA mener at EIA-direktivets artikkel 2 nr. 1 (egenskaper, størrelse og plassering) og hovedelementene i direktivets annex III (virkningens utbredelse, omfang, kompleksitet, varighet, hyppighet, reversibilitet og grenseoverskridende karakter) også må legges til grunn for vurdering av mindre tiltak på vedlegg II. Bruk av størrelseskriterier i vedlegg II vil derfor innebære at en må etablere en "sikkerhetsbestemmelse" i tråd med disse hovedelementene. En slik bestemmelse vil bidra til å komplisere regelverk og ta bort den forenklingseffekten bruk av størrelseskriterier kunne gitt. Departementet foreslår derfor at bruk av størrelseskriterier i vedlegg ikke videreføres i ny forskrift.

På bakgrunn av denne uttalelsen fremstår det som at man for vedlegg II-tiltakene i alle tilfeller må vurdere hvorvidt et tiltak kan ha vesentlig virkning i henhold til de siterte kriteriene. Uavhengig av om "Intensivt fiskeoppdrett" er å oppfatte som et nytt størrelseskriterium eller om begrepet viser til andre egenskaper ved tiltaket er det vanskelig å se at begrepet skal være i overensstemmelse med bakgrunnen for endringen dersom det skal innebære en terskel for hvilke tiltak som skal vurderes for vesentlig virkning. Dersom "Intensivt" ikke er ment å angi noen terskel anføres det at ordet er uten reell betydning og av den grunn bør unngås. Det forhold at det også er forslått forenklete regler for vedlegg II-tiltak, hvor vurderingen av om et tiltak kan få vesentlig virkning for miljø eller samfunn skjer som en del av den ordinære søknadsbehandlingen, kan gjøre behovet for å begrense mengden tiltak som vurderes for vesentlig virkning, ved hjelp av størrelseskriterier eller lignende, mindre. Om dette skriver KMD på side 29 i høringsbrevet at:

"Med opprettholdelse av dagens bestemmelser for behandling av vedlegg II tiltak ville bortfall av størrelseskriterier innebære et betydelig merarbeid for de respektive ansvarlige myndigheter.

Med den foreslåtte forenklingen der screeningen av vedlegg II-tiltakene knyttes opp til søknadsbehandlingen vil merarbeidet for ansvarlig myndighet bli vesentlig redusert.

(..)

Arbeidet med screeningen av vedlegg II-tiltak anslås å være liten i sakene der det konkluderes med at det ikke er behov for supplerende utredningene”.

Akvakulturloven med tilhørende forskriftsverk stiller strenge krav til vurdering og omfattende krav til dokumentasjon av miljøpåvirkninger et anlegg kan tenkes å få på og rundt den planlagte lokaliteten. Det forutsettes dermed at søknad og behandling etter akvakulturregelverket i de fleste tilfeller vil oppfylle kravene som oppstilles i forskriftsutkastet, slik at det ikke er behov for supplerende utredning. Innføring av begrepet ”Intensivt fiskeoppdrett” synes etter dette å ha en unødvendig kompliserende effekt og foreslås derfor endret til ”Akvakultur”.

§ 8: Høring og offentlig ettersyn søknad med konsekvensutredning

Nytt fjerde ledd lyder:

”Data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredningen skal systematiseres i henhold til gitte standarder der dette foreligger. Data skal gjøres tilgjengelig for offentlige myndigheter slik at de kan legges inn i offentlige databaser. Forslagsstiller skal selv sørge for å legge inn innsamlede data i databaser der det er lagt til rette for dette.”

Vi er usikker på hva dette innebærer. Det må avklares om det kun gjelder data hvor det foreligger gitte standarder og offentlige databaser eller om det innebærer at også andre innsamlede data skal legges inn i en ny offentlig database.

§ 9: Hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring

Første ledd:

”Vedtaksmyndigheten skal ved behandlingen av søknaden ta hensyn til konsekvensutredningen og høringsuttalelsene til denne.”

Vi er enig i at dette innskjerpes. Det er viktig for søker og berørte parter og for seinere saker og likebehandling, at vedtaksmyndighet i saksframlegget redegjør for og gir en vurdering av innkomne uttalelser.

Tredje ledd:

”Vedtaksmyndigheten skal fastsette vilkår for å avklare og belyse, overvåke og begrense vesentlige negative virkninger av tiltaket. Vedtaksmyndigheten kan bestemme at det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram.”

Fiskeridirektoratet mener dette må ses i sammenheng med eksisterende overvåking som ruller og går. Vi legger til grunn at det ikke skal etableres noe på siden av gjeldende

overvåking. På vårt myndighetsområde er det på plass en omfattende overvåking av utslipp fra akvakultur. Overvåking av rømt oppdrettsfisk på gyteplassene i vassdrag og effekter, vil nå bli vesentlig styrket. Havforskningsinstituttets årlige risikovurdering av alle miljøvirkninger av akvakultur vil også være et nyttig redskap i denne sammenheng.

Vedlegg III: kriterier for vurdering av vesentlige virkninger

Det er foreslått tatt inn et nytt kriterium(c) som omfatter tiltak som kan komme i konflikt med ville laksebestander som omfattes av ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder, slik:

"kan komme i konflikt med laksebestander som er omfattet av ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder,"

Dette kan bli gjenstand for ulike tolkninger. Ut fra begrunnelsen kan det tyde på at dette kun gjelder tiltak og aktiviteter innen disse områdene. Denne bestemmelsen bør presiseres og forklares nærmere slik at det ikke legges opp til uenigheter og konflikter i forvaltningen.

Med hilsen

Liv Holmefjord
Fiskeridirektør

Jens Chr. Holm
Direktør

Mottakerliste:

Klima- og miljødepartementet

PB 8013 Dep

NO-
0030

Oslo

Kopi til:

Ressursavdelingen	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Finnmark	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Troms	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Nordland	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Trøndelag	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Møre og Romsdal	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Vest	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO